

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

“LOGORI OMARSKA I KERATERM” (IT-02-65)

MEJAKIĆ *i drugi*

Tužilac protiv Željka Mejakića, Momčila Grubana, Dušana Fuštar i Duška Kneževića

ŽELJKO MEJAKIĆ

Optužen za progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, ubistvo, nehumana djela i okrutno postupanje

Komandant logora Omarska, koji su srpske snage formirale u bivšem rudarskom kompleksu u selu Omarska, otprilike 20-25 kilometara od grada Prijedora, u sjeverozapadnoj Bosni i Hercegovini

- Predmet proslijeđen Bosni i Hercegovini
- Državni sud BiH osudio ga je na 21 godinu zatvora

MOMČILO GRUBAN

Optužen za progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, ubistvo, nehumana djela i okrutno postupanje

Komandir smjene u logoru Omarska koji je nadzirao jednu od tri smjene stražara koje su radile u logoru

- Predmet proslijeđen Bosni i Hercegovini
- Državni sud BiH osudio ga je na 7 godina zatvora

DUŠAN FUŠTAR

Optužen za progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, ubistvo, nehumana djela i okrutno postupanje

Komandir smjene u zatočeničkom logoru Keraterm koji su snage bosanskih Srba formirale sredinom 1992. godine u krugu fabrike keramičkih proizvoda na istočnom kraju grada Prijedora, u sjeverozapadnoj Bosni i Hercegovini; nadzirao je jednu od tri smjene stražara koje su radile u logoru

- Predmet proslijeđen Bosni i Hercegovini
- Državni sud BiH osudio ga je na 9 godina zatvora (presuda o kazni)

DUŠKO KNEŽEVIĆ

Optužen za progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, ubistvo, nehumana djela i okrutno postupanje

Po svemu sudeći, on nije obavljao neku redovnu dužnost ni u logoru Keraterm ni u logoru Omarska, ali je imao dovoljna ovlaštenja da po volji ulazi i izlazi iz logora.

- Predmet proslijeđen Bosni i Hercegovini
- Državni sud BiH osudio ga je na 31 godinu zatvora

Krivična djela za koja su optuženi:

Progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, ubistvo, nehumana djela (zločini protiv čovječnosti)
Ubistvo, okrutno postupanje (kršenje zakona i običaja ratovanja)

Od 24. maja 1992. do 30. augusta 1992., Željko Mejakić, Momčilo Gruban, Dušan Fuštar i Duško Knežević, djelujući individualno i u dogovoru, među sobom i s drugim učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata, planirali su, poticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali planiranje, pripremu ili izvršenje progona bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih nesrba u logorima Omarska i Keraterm, na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi. Ovi progoni su obuhvatali sljedeće:

- ubijanje, premlaćivanje i seksualno zlostavljanje bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih nesrba zatočenih u logorima Omarska i Keraterm;
- zatočenje u nehumanim uslovima, šikaniranje, ponižavanje i psihičko zlostavljanje bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih nesrba u logorima Omarska i Keraterm.

ŽELJKO MEJAKIĆ	
Datum rođenja	2. avgust 1964. u mjestu Petrov Gaj, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 13. februar 1995.; Spojena optužnica: 17. septembar 2002.; Konsolidovana optužnica: 5. jul 2002.
Datum predaje	1. jul 2003.
Prebačen na MKSJ	4. jul 2003.
Prvo stupanje pred Sud	7. jul 2003., izjasnio se po svim tačkama da nije kriv
Prebačen u Bosnu i Hercegovinu	9. maj 2006.

MOMČILO GRUBAN	
Datum rođenja	19. jun 1961. u mjestu Marička, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 13. februar 1995.; Spojena optužnica: 17. septembar 2002.; Konsolidovana optužnica: 5. jul 2002.
Datum predaje	2. maj 2002.
Prebačen na MKSJ	2. maj 2002.
Prvo i daljnja stupanja pred Sud	10. maj 2002., izjasnio se po svim tačkama da nije kriv; 10. decembar 2002., izjasnio se da nije kriv po dodatnim tačkama konsolidovane optužnice
Provisionally released	17. jul 2002.
Prebačen u Bosnu i Hercegovinu	9. maj 2006.

DUŠAN FUŠTAR	
Datum rođenja	29. jun 1954. u Prijedoru, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 21. jul 1995.; Spojena optužnica: 17. septembar 2002.; Konsolidovana optužnica: 5. jul 2002.
Datum predaje	31. januar 2002.
Prebačen na MKSJ	31. januar 2002.
Prvo stupanje pred Sud	6. februar 2002., izjasnio se po svim tačkama da nije kriv
Prebačen u Bosnu i Hercegovinu	9. maj 2006.

DUŠKO KNEŽEVIĆ	
Datum rođenja	17. jun 1967. na području Orlovaca, opština Prijedor, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 13. februar 1995.; Spojena optužnica: 17. septembar 2002.; Konsolidovana optužnica: 5. jul 2002.
Datum predaje	18. maj 2002.
Prebačen na MKSJ	18. maj 2002.
Prvo stupanje pred Sud	24. maj 2002., izjasnio se po svim tačkama da nije kriv; 10. decembar 2002., izjasnio se da nije kriv po dodatnim tačkama konsolidovane optužnice
Prebačen u Bosnu i Hercegovinu	9. maj 2006.

POSTUPAK PROSLJEĐIVANJA PREDMETA	
Datum podnošenja zahtjeva Tužilaštva	2. septembar 2004.
Odluka Vijeća za prosljeđivanje	20. jul 2005.
Vijeće za prosljeđivanje	Sudija Alphonse Orié (predsjedavajući), sudija O-Gon Kwon, sudija Kevin Parker
Tužilaštvo	Mark J. McKeon, Susan L. Somers, Ann Sutherland
Odbrana	Za Željka Mejakića: Jovan Simić i Zoran Živanović Za Momčila Grubana: Branko Lukić Za Dušana Fuštara: Theodore Scudder i Dragan Ivetić Za Duška Kneževića: Slobodanka Nedić
Odluka Žalbenog vijeća	7. april 2006.
Žalbeno vijeće	Sudija Fausto Pocar (predsjedavajući), sudija Mehmet Güney, sudija Liu Daqun, sudija Andrésia Vaz, sudija Wolfgang Schomburg

POVEZANI PREDMETI <i>po geografskom području</i>
BANOVIĆ (IT-02-65/1) “LOGORI OMARSKA I KERATERM”
BOROVNICA (IT-95-3) “PRIJEDOR”
BRĐANIN (IT-99-36) “KRAJINA”
KARADŽIĆ I MLADIĆ (IT-95-5/18) “BOSNA I HERCEGOVINA” I “SREBRENICA”
KRAJSNIK (IT-00-39 I 40) “BOSNA I HERCEGOVINA”
KVOČKA <i>i drugi</i> (IT-98-30/1) “LOGORI OMARSKA, KERATERM I TRNOPOLJE”
MILOŠEVIĆ (IT- 02-54) “KOSOVO, HRVATSKA I BOSNA I HERCEGOVINA”
MRĐA (IT-02-59) “PLANINA VLAŠIĆ”
PLAVŠIĆ (IT-00-39 I 40/1) “BOSNA I HERCEGOVINA”
SIKIRICA <i>i drugi</i> (IT-95-8) “LOGOR KERATERM”
STAKIĆ (IT-97-24) “PRIJEDOR”
STANIŠIĆ, MIĆO (IT-04-79)
TADIĆ (IT-94-21) “PRIJEDOR”
ŽUPLJANIN (IT-99-36) “KRAJINA”
KOVAČEVIĆ I DRLJACA (IT-97-24) “PRIJEDOR”

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Prvobitna optužnica protiv Željka Mejakića, Momčila Grubana i Duška Kneževića potvrđena je 13. februara 1995. i uključivala je još 11 saoptuženih. Dana 8. maja 1998., Tužilaštvu je odobren zahtjev za povlačenje optužbi protiv Zdravka Govedarice, (ime nepoznato) Grubana, Predraga Kostića zvanog "Kole", Nedeljka Paspalja, Milana Pavlića, Milutina Popovića, Draženka Predojevića, Željka Savića, Mirka Babića, Nikice Janjića i Dragomira Šaponje.

Dana 9. novembra 1998., odobren je zahtjev Tužilaštva da se sa optužnice povuku Miroslav Kvočka, Mladen Radić, Milojica Kos i Zoran Žigić, da se izmijeni optužnica u predmetu Keraterm (broj predmeta IT-95-8) kako bi se s optužnice povukao Zoran Žigić i da se optužbe protiv četvorice saoptuženih objedine u jedinstvenu optužnicu Kvočka i drugi (IT-98-30).

Nakon što je Dragoljub Prcać doveden u pritvor Suda, Pretresno vijeće je 14. aprila 2000. objedinilo sudski postupak protiv Prcaća i Kvočke i drugih u jedinstven predmet pod brojem IT-98-30/1.

Prvobitna optužnica Dušana Fuštara potvrđena je 21. jula 1995. i uključivala je još 11 saoptuženih. Optužnica Nikice Janjića povučena je nakon njegove smrti. Optužnica protiv Dragana Kondića, Gorana Lajića, Dragomira Šaponje i Nedjeljka Timarca povučena je 5. maja 1998. nakon što je odlučeno da se, u skladu s cjelokupnom politikom krivičnog gonjenja Međunarodnog suda, tim optuženima treba suditi pred nekim nacionalnim sudom. Izmijenjena optužnica protiv preostalih optuženih podnesena je 30. avgusta 1999. Druga izmijenjena optužnica protiv Duška Sikirice, Damira Došena, Dušana Fuštara, Dragana Kolundžije, Nenada Banovića, Predraga Banovića i Duška Kneževića potvrđena je 3. januara 2001. Postupci protiv Dušana Fuštara, Nenada Banovića, Predraga Banovića i Duška Kneževića kasnije su razdvojeni. Dana 27. marta 2002., Tužilaštvo je podnijelo zahtjev za povlačenje optužnice protiv Nenada Banovića. Dana 10. aprila 2002. održan je pretres po ovom zahtjevu. Pretresno vijeće je odobrilo zahtjev Tužilaštva i naložilo da se Nenad Banović odmah pusti iz pritvora.

Dana 17. septembra 2002. spojene su postupci protiv Željka Mejakića, Momčila Grubana, Duška Kneževića i Dušana Fuštar. Pretresno vijeće je 21. novembra 2002. odobrilo molbu Tužilaštva da izmijeni i konsoliduje prvobitne optužnice i naložilo da konsolidovana optužnica podnesena 5. jula 2002., zajedno s priložima Tužilaštva, bude važeća optužnica protiv ovih optuženih. Tužilaštvu je kasnije odobren zahtjev za izmjene i dopune priloga optužnice, tako da su posljednji izmijenjeni prilozi podneseni 13. januara 2005.

U optužnici je navedeno da je nakon nasilnog preuzimanja vlasti u Prijedoru 30. aprila 1992. od strane snaga policije i vojske bosanskih Srba Krizni štab u Prijedoru uveo stroga ograničenja za nesrpsko stanovništvo, posebno bosanske Muslimane i bosanske Hrvate u svim aspektima života, uključujući slobodu kretanja i zapošljavanja. Prema optužnici, od maja do avgusta 1992., vlasti bosanskih Srba u opštini Prijedor protivpravno su odvojile, lišile slobode i zatočile u logore Omarska, Trnopolje i Keraterm više od 7.000 bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih nesrba iz prijedorskog kraja. Optužnicom su se optuženi teretili za zločine koji su se u tom periodu desili u logorima Omarska i Keraterm. Surova premlaćivanja, ubistva i drugi oblici fizičkog i psihičkog zlostavljanja, uključujući seksualno zlostavljanje, navodno su bili uobičajena pojava u logorima Omarska i Keraterm, kojima se upravljalo na način sračunat da se nesrbi diskriminiraju i podjarne, nehumanim djelima i okrutnim postupanjem.

Važećom optužnicom, optuženi su se teretili kako slijedi:

Željko Mejakić, Momčilo Gruban i Dušan Fuštar teretili su se na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta) i na osnovu krivične odgovornosti nadređenog (član 7(3)), dok se Duško Knežević teretio na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) za:

- progone na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, ubistvo, nehumana djela (zločini protiv čovječnosti, član 5)
- ubistvo, okrutno postupanje (kršenje zakona i običaja ratovanja, član 3)

Željko Mejakić i Momčilo Gruban prebačeni su iz Srbije i Crne Gore 4. jula 2003., odnosno 2. maja 2002. Dušan Fuštar i Duško Knežević prebačeni su iz Bosne i Hercegovine 31. januara 2002., odnosno 18. maja 2002. Momčilu Grubanu je 17. jula 2002. odobreno privremeno puštanje na slobodu i naloženo da se vrati u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih nacija kako bi prisustvovao izricanju odluke Vijeća za prosljeđivanje.

PROSLJEĐIVANJE U SKLADU S PRAVILOM 11*bis*

Da bi neki predmet bio prosljeđen u skladu s pravilom 11*bis* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda, Vijeće za prosljeđivanje koje se sastoji od troje sudija, mora naložiti prosljeđivanje po vlastitom nahođenju ili na zahtjev tužioca. Odluka o prosljeđivanju predmeta donosi se samo ako se Vijeće uvjeri da će optuženom biti suđeno u skladu s međunarodnim standardima i da nivo odgovornosti optuženog, ako ni težina krivičnih djela koja se navode u optužnici nisu faktori zbog kojih bi prosljeđivanje nacionalnim vlastima bilo neprimjereno.

Dana 2. septembra 2004., Tužilaštvo je podnijelo zahtjev da se predmet protiv četvorice optuženih prosljedi vlastima Bosne i Hercegovine. Pretres po tom zahtjevu održan je 3. i 4. marta 2005. Dana 20. jula 2005., Vijeće za prosljeđivanje je odlučilo da predmet prosljedi vlastima Bosne i Hercegovine. Prvobitno su i optužba i odbrana uložile žalbu na tu odluku. Tužilaštvo je kasnije povuklo svoju žalbu. Žalbeno vijeće je 7. aprila 2006. Sva četvorica optuženih prebačeni su u Bosnu i Hercegovinu 9. maja 2006.

Suđenje optuženima pred Državnim sudom Bosne i Hercegovine počelo je 20. decembra 2006.

Dana 22. aprila 2008., Dušan Fuštar je osuđen na devet godina zatvora (nakon što je s Tužilaštvom sklopio sporazum o potvrdnom izjašnjanju o krivici).

Dana 30. maja 2008., Državni sud BiH osudio je Željka Mejakića na 21 godinuzatvora, Momčila Grubana na 11 godina zatvora i Duška Kneževića na 31 godinu zatvora.

Dana 16. jula 2009., Žalbeno odjeljenje Državnog suda BiH potvrdilo je kazne za Mejakića i Kneževića, a kaznu za Momčila Grubana smanjilo je na sedam godina zatvora.